

1. В годі революції аграрна реформа в моєму селі наділила землю на кожну душу по одному гектару. Більшість людей добре трудилась і гарно жила. Були люди не хотіли трудитися самі на землі здавали землю в оренду другим господарам, врожали ділими по половині, вони жали бідою.
2. 1929 році осенню почали примусово об'єднувати в колективне господарство, хто не хотів колективу того обкладали великими податками і хлібопоставками. Деякі люди (господарі) купили зерно і сплачували податки щоб тільки не вступити в колектив, але агенти знову на їх і знову накладали додаткові податки щоб вони змушені були вступити в колгосп. Деякі здавалися і вступали а деякі стояли на своєму, у тих отсували майно і продавали як не за виконання хлібопоставок.
3. 1930 році також осенню в нашому селі і сусідніх селах було повстання селян; вони позабрали з колгоспу свою худобу і тягло до своїх господарств. Після того заарештували тих людей котрі не хотіли колгоспу деяких засудили до каторжних робіт а деяких текіти кризду жали ночю забрали цілими селами і вислали на солонки і сибір.
4. Покірливі селяни оставалися у колгоспі погано вели господарство май були врожали не могли розстатитися з державою не було чим годувати коней, волів і "в 1932 году падали і дожили коні на ходу" така мода була поговірка, і це говорили "батько в созі мати в созі, діти ходять по дорозі, нема хліба не ма сама тільки кіно та вистава". В ті роки у церкві мали селяни

Тимчасово Вічею, по величчю, "Клопань"
побив дзвони на дзвонниці і в церкві зробили
клуб, де показували кіно мурханіме і сестави.

5. 1933 рік. Зімово 1932 до вромато 1933 мерм
люди з голоду. Я знав тих людей і пам'ятаю
їх по цей час в тому селі і мої родичі
дві сім'ї вимерли повністю.

Трапило такого страшного голоду, послужило
те що не було чим обробляти землю і ~~чим~~ ^{чим} сіяють,
кокі поздижам, а червона мітла, так назива-
ли в той час комісію котора ходила по хатах
із залізничними шоширами вивозували зерно
і заберали оз людей до зерниши. Я гадав що
це було не що інше як помста українському
народу за те що він страйкував не хотів колгоспу.
Зрозуміло був і сабатань боту селян.

6. Померло людей на Україні з голоду понад
вісім мільонів ця цифра не опубліковувалась,
і заперешалось даже говорити про те що голод
був за це доносими доносими органами
і тих судили за слово.

7. 1939р. Німеччина напала на Польщу, а
Радянський Союз звільнив Західну Україну і
Білорусію і 1940 році я працював у Захід-
ній Україні, там люди цікавились чи
правда тому що у нас така прикраша
родюча земля а люди мерм з голоду.
Я не міг відповісти на це питання, і запитав
у них звідки вам відомо.

Вони мені показали не величку книжечку
надруковану на українській мові про колективи-
зацію на Україні, а там було цифра, а її
запам'ятав 7.900.000, а впрітне понад 8 мільонів.
Я сам ~~пробав~~ просебе погодився, бо якщо узяти
моє село 500 дворів було в той час то померло
людей не менше як третина.

А як що узяти інші села такі як Рогізна
Володарського р-ну Київської обл. там осталися
циганські люди.

1934 році я потрапив в один из дитячих
патронатів в якому були сироти померлих
батьків при радгоспі Владівка Сквирського
району. Сироти були із сіл: Березна,
Антопів, і інших Володарського р-ну,
вони розказували що там зовсім мало
оставалося в живих. Тепер уже в ці роки
у мене є свій автомобіль і я поїхав
думав розшукати кого небудь із тих сиріт
що були в патронаті в міській дільниці, і на
жаль нікого незнайомих там, тільки при
розмові з людьми про голод в 33 році, я
переконався що дійсно так мало осталося
живих людей там в той час ~~там~~ і
зустрічав я там людей переселенців з
Броварського р-ну котрі в 1933 році були
послані туди зберати урожай так як там
не було кому зберати. Осією 1932 році
у восени а в 1933 році жнив не дождався, померли
з голоду. Мій висновок: можна вірити
цифри вісім мільонів померлих з голоду.

Я за своє життя багато проїхав і бачив
і відношу себе до людей живої історії
Я що вам цікавить не це що я коротко
описав, прошу вашої зустрічі, можливо
я стану вам корисним відповісти на
запитання.

Моя адреса Коваленко Яков Михайлович
протипаю: г. Київ - 60 ул. Щусова 44 кв. 19
без телефону. Прошу пробачити за нешкідливість
Я незаконний другий класу як спиткало горе
і більши я не вживав. Не було в мене дитинства.

с. Матюки
Білоднівського р-ону
Київської обл.